

Kielce, 03 06 2025 r.

Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym Dr Anny Budzanowskiej

Napisanie niniejszej recenzji zostało zlecone, w związku z wnioskiem dr Anny Budzyńskiej z dn. 20 marca 2025 r. o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o polityce i administracji.

Posiadane stopnie naukowe i przebieg dotychczasowej pracy naukowej

Anna Budzanowska w latach 1996-2001 studiowała kierunek „nauki polityczne” w Instytucie Nauk Politycznych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Pracę magisterską pt. *Historia ustrojowa i system konstytucyjny Królestwa Belgii. Od państwa unitarnego do federacji*, przygotowała pod kierunkiem prof. dr hab. Mariana Grzybowskiego. Tytuł magistra Anna Budzanowska otrzymała w 2001 r.

Dwa lata później mgr A. Budzanowska podjęła studia doktoranckie na rodzimym uniwersytecie, w trakcie których przygotowała rozprawę doktorską poświęconą nacjonalizmowi integralnemu. Praca została przygotowana pod kierunkiem prof. dr hab. Michała Jaskólskiego i obroniona w 2008 r. na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W 2014 r. dr A. Budzanowska zdobyła dyplom MBA w Gdańskiej Fundacji Kształcenia Menadżerów i zaangażowała się w aktywności skierowane w stronę komercjalizacji nauki. Wcześniej wnioskodawczyni związana była poprzez działalność dydaktyczną z Wyższą Szkołą Europejską im. ks. Józefa Tischnera w Krakowie (od 2006 r.), a także z Wydziałem Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Warszawskiego (od 2008 r.).

Kolejne lata dr Anna Budzanowska spędziła poza środowiskiem naukowym, przede wszystkim ze względu na charakter pracy w instytucjach publicznych. Po zakończeniu zatrudnienia w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego tj. w 2021 roku dr A.

Budzanowska zaangażowała się ponownie w pracę dydaktyczną i naukową w jednostkach uniwersyteckich tj. na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego, na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie oraz na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (afiliowana badaczka). We wszystkich wymienionych miejscach wymiar pracy dr A. Budzanowskiej jest niepełny.

Pani doktor wykorzystywała w działalności dydaktycznej doświadczenie zdobyte w instytucjach państwowych oraz międzynarodowych. Przebieg zatrudnienia w administracji publicznej stworzył przestrzeń dla zdobywania wiedzy praktycznej korespondującej z funkcjonowaniem szkolnictwa wyższego w Polsce, ale w mojej ocenie nie wpłynął w sposób bezpośredni na budowanie dorobku *stricto* naukowego.

Obszary badań naukowych i najważniejsze publikacje

W polu swoich zainteresowań naukowych dr Anna Budzanowska wskazuje trzy obszary, które uważa za wiodące w swoim rozwoju naukowym tj. historia doktryn politycznych i prawnych (szczególnie francuska myśl polityczna); zagadnienia ustrojowe i polityki publiczne państwa; narzędzia transformacji w szkolnictwie wyższym i nauce.

Można zatem stwierdzić, że zainteresowania Pani doktor ewoluowały od kwestii teoretycznych nauki o polityce i administracji, po praktyczne mechanizmy transferu nauki do otoczenia.

Kryterium oceny efektywności zainteresowań badawczych pozostaje liczba publikacji z nich wynikająca, miejsce publikacji i ranga wydawnictwa. W odniesieniu do francuskiej myśli politycznej, należy – z przyczyn oczywistych - pozostawić poza polem oceny rozprawę doktorską, a odnieść się do pozostałych publikacji. Na podstawie przedstawionego wykazu dorobków można stwierdzić, że w latach 2018-2021 powstało trzy istotne artykuły naukowe dotyczące systemu politycznego lub francuskiej myśli politycznej, a także rozdział w pracy zbiorowej. W mojej ocenie najbardziej wiedzotwórcza była monografia przygotowana przez Annę Budzanowską i Tomasza Pietrzykowskiego pt. *Wokół procesu Dreyfusa. Jednostka – ideologia – polityka* (Kraków, 2020). Koncepcja pracy, jej struktura, przystępność językowa wiele wnosi do badanego obszaru.

O wiele szerzej reprezentowane są publikacje związane z polskimi politykami publicznymi, a najliczniej z trzecim z wymienionych obszarów badawczych. Tutaj na szczególne zauważenie zasługuje monografia napisana (współautorstwo z D. Antonowicz), zatytułowana: *Polskie uczelnie w Uniwersytetach Europejskich* (Warszawa 2024), która łączy warsztat naukowy z praktycznymi doświadczeniami wyniesionymi z pracy zawodowej.

Jeszcze raz należy podkreślić, że dorobek powstały przed uzyskaniem stopnia doktora może wskazywać na kierunek ewolucji zainteresowań badawczych, ale nie podlega on powtórnej ocenie podczas recenzowania dorobku w postępowaniu habilitacyjnym. Również artykuły popularnonaukowe należy uznać za interesujące, ale nie poddające się ocenie z perspektywy wymogów stawianych publikacjom naukowym (kwestie objętości tekstu, uźródłowienia itp.). Sumarycznie, dorobek naukowy habilitantki powstały po uzyskaniu stopnia doktora, nie jest nazbyt rozbudowany, niemniej jednak świadczy o konsekwentnie podtrzymywanych zainteresowaniach badawczych. Na podkreślenie zasługuje dbałość Pani doktor w zakresie gromadzenia i treści oświadczeń współautorów. Dzięki ich dobremu przygotowaniu możliwe jest precyzyjne określenie, na czym polegał wkład wnioskodawczyni w przygotowanie przedłożonego dorobku, zachowany jest także wymiar etyczny pracy współtworzonych.

Monografia awansowa

Zasadniczym punktem odniesienia w niniejszej recenzji pozostaje dzieło awansowe dr Anny Budzanowskiej, czyli monografia *Muślinowa rebelia. Kobiety libertynizm erudycyjny oświeceniowej Francji i jego tropy w tradycji feministycznej* (Katowice, 2025). Jest to druga monografia napisana bez udziału współautorów, przy czym pierwsza pt. *Charles Maurras – twórca nacjonalizmu integralnego* (Kraków, 2014) koresponduje z treścią dysertacji doktorskiej, jest zatem mniej wnosząca w ocenie dokonanego progressu naukowego.

Można zauważyć, że „*Muślinowa rebelia...*” to niejako powrót autorki do początkowych zainteresowań badawczych, uzupełniony nowymi elementami tzn. odniesieniami do myśli feministycznej. Objętość pracy (234 strony) w odniesieniu do jej rozbudowanej struktury – cztery rozdziały – tworzy monografię napisaną w sposób syntetyczny, a jednocześnie przemyślany (ujęcie historiograficzne, ujęcie systemowe, ujęcie znaczeniowe itp.). Już na poziomie tytułów rozdziałów widoczne jest swobodne operowanie słowem, które pozwala łączyć treści naukowe (w dużym stopniu osadzone historycznie) z językiem przystępnym dla czytelnika. Doktryny polityczne towarzyszące francuskim wolnomyślicielkom wpisują się w aktualne badania nad ewolucją ról społecznych kobiet w różnych wymiarach sfery publicznej. Jak zauważa Autorka – *nowatorstwo podejścia prezentowanej analizy polega na ocenie tradycyjnych oświeceniowych teorii wolnościowych z perspektywy feministycznej, co stało się możliwe w ostatnich dekadach XX wieku, gdy otworzyły się nowe możliwości rozwoju badań nad oświeceniową myślą erudycyjną* (s. 14). Jakkolwiek A. Budzanowska dosyć często powołuje się w obszarze metodologicznym na „intuicję badacza”, to jednak istnieją

racjonalne determinanty dla ponownej eksploracji postulatów Francuzek w kwestiach prawnych, politycznych, edukacyjnych czy relacji z Kościołem katolickim.

Dużą wartością opracowania jest umiejętne wskazywanie przez autorkę odniesień do współczesności, nie tylko we francuskim systemie politycznym, ale także w innych państwach. Praca jest bardzo bogata w źródła bibliograficzne, indeksy, odsyłacze, a zarazem zwraca uwagę staranność językowa i strona wydawnicza. Monografia ma niewątpliwie charakter interdyscyplinarny, gdzie szczególnie widoczna jest obecność historii jako dyscypliny naukowej. Praca spełnia wymóg rozwiązania oryginalnego problemu badawczego i uzupełnienia istniejącego stanu badań.

W mojej ocenie, na poziomie siatki pojęciowej można było bardziej wzmocnić kategorie przynależące wprost do nauki o polityce i administracji, zabrakło mi również konkretnego uzasadnienia używanych metod badawczych, zwłaszcza tych, które częściej obecne są w innych dziedzinach (metoda biograficzna, analiza narracyjna).

Bardzo pozytywnie oceniam natomiast podsumowanie gromadzące wnioski uzyskane w wyniku przeprowadzonej analizy. Są one przedstawione w sposób syntetyczny, a zarazem w korelacji ze współczesnym dyskursem akademickim na temat feminizmu. Podsumowując, przedłożona publikacja jest w mojej ocenie bardzo istotna z perspektywy doktryn politycznych, uzupełnia istniejące badania, podkreśla rolę historycznego zaplecza w kształtowaniu współczesnego oblicza francuskiego feminizmu. Pomimo interdyscyplinarnego charakteru, wpisuje się ona w zakres dyscypliny „nauki o polityce i administracji”.

Udział w projektach naukowych

Należy docenić zaangażowanie badaczki, które przyniosło rezultaty w postaci stypendiów rządu francuskiego. Pobyty na francuskich uniwersytetach (trwające około miesiąca) po pierwsze pozwoliły na prowadzenie pogłębionych badań, po drugie na miejsca realizacji wybrano uczelnie francuskie, czyli korelujące z zainteresowaniami i tworzonym przez badaczkę dorobkiem. Inny pobyt badawczy tj. na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie również przyczynił się do rozwoju naukowego dr A. Budzanowskiej i owocował konkretnymi publikacjami. Kolejne przywołane przez panią Doktor formy współpracy międzynarodowej zasługują na równie wysoką ocenę, ponieważ zdecydowanie wykraczają ponad średnią aktywność badaczy ze stopniem doktora. Odrębną kwestią, jakkolwiek zbieżną w aspektach związków z nauką jest zaangażowanie dr A. Budzanowskiej w projekty i wydarzenia, w których występowała z pozycji innych niż *stricte* naukowe.

Dydaktyka, osiągnięcia organizacyjne, popularyzacja nauki

Aktywność dydaktyczna dr A. Budzanowskiej potwierdza istnienie dwóch okresów obecności i w sferze nauki tj. po uzyskaniu stopnia doktora (2004-2011) oraz po powrocie do działalności naukowej (od 2021 r.). Prowadzone w tych okresach przedmioty, w większości korespondowały z posiadanym dorobkiem lub zdobytymi doświadczeniami praktycznymi w instytucjach państwowych.

Pozytywnie oceniam także aktywność konferencyjną habilitantki, w tym udział w kilku zagranicznych wydarzeniach naukowych. Czasami trudno wskazać wyraźną granicę na ile dana partycypacja, wynikała z pozycji badaczki w świecie nauki, a na ile menadżerki w administracji publicznej, bowiem te dwie przenikające się role, są stale obecne w minionej dekadzie aktywności zawodowej dr A. Budzanowskiej.

Ostatecznie jednak takie łączenie ról można uznać za przynoszące korzyści środowiskom uniwersyteckim, bowiem swoją wiedzę i zdobytym doświadczeniem habilitantka łączy świat nauki teoretycznej z możliwościami praktycznego zastosowania jej osiągnięć poprzez system szkolnictwa wyższego.

W nawiązaniu do powyższego nie pozostawia wątpliwości popularyzacja nauki poprzez aktywności i inicjatywy, w których uczestniczyła dr Anna Budzanowska.

Konkluzja

Dokonując oceny przedłożonego dorobku naukowego, a przede wszystkim monografii autorskiej poświęconej źródłom francuskiego feminizmu, **pozytywnie opiniuję** dalsze procedowanie wniosku habilitantki o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o polityce i administracji, w dziedzinie nauk społecznych. Wypracowane osiągnięcia naukowe świadczą o sprawności warsztatowej, umiejętności poszukiwania adekwatnych źródeł, pogłębianiu problematyki badawczej oraz wykorzystywaniu doświadczeń zawodowych w kształtowaniu kariery naukowej.

Agnieszka Kasińska-Metryka

